

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ**

ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΓΙΑ

ΓΕΩΡΓΙΑ ΝΕΟΦΥΤΟΥ

georgiaekyriakidou@hotmail.com

11, 15, 18 Δεκεμβρίου 2015

ΔΟΜΗ ΣΗΜΕΡΙΝΗΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ

Δείκτες Επιτυχίας/ Επάρκειας ΔΕΕ

Εργαστήρια

Ολομέλεια – Παρουσίαση

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ–ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

ΔΕΕ

Από τη διδασκαλία
της ύλης
και
των σελίδων του βιβλίου

διδασκαλία
της
μάθησης

**Τι θέλουμε οι μαθητές
να επιτυγχάνουν μουσικά**

ΔΕΕ ΦΩΝΗΤΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

ΔΕΕ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ

ΔΕΕ ΑΚΡΟΑΣΗΣ

**ΔΕΕ ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ-
ΣΥΝΘΕΣΗ**

Βαθμίδα 4 (Β' Γυμνασίου - Α' Λυκείου)

ΦΩΝΗΤΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

Δείκτες Επιτυχίας

Οι μαθητές/μαθήτριες:

1. Να ερμηνεύουν τραγούδι ευρέως ρεπερτορίου και να επιδεικνύουν τις ακόλουθες φωνητικές δεξιότητες, καταβάλλοντας μεθοδικές προσπάθειες για συνεχή ανάπτυξή τους:

- επαρκής προετοιμασία και ορθή στάση του σώματος, καθώς και πνευματική συγκέντρωση
- έλεγχος και στήριξη της αναπνοής και του παραγόμενου ήχου
- χρήση της έκτασης της φωνής
- ρυθμική ακρίβεια
- μελωδική ακρίβεια

Δείκτες Επάρκειας

- χαλαρό σώμα, αποβολή της έντασης, διατάσεις μυών, ζέσταμα σώματος, κατάλληλη στάση σώματος για τραγούδι, σταθερή θέση χωρίς περιττές κινήσεις
- διέγερση του μυαλού, επικοινωνία με το βλέμμα με τον μαέστρο, δέσιμο και αλληλεπίδραση με το σύνολο
- σωματική και ψυχική ενέργεια, εγρήγορση

- κατάλληλες αναπνοές, εισροή αέρα χωρίς σφίξιμο, εισπνοή από τη μύτη - εκπνοή από το στόμα, έγκαιρη αναπνοή στις παύσεις και όπου δίνεται η δυνατότητα από το τραγούδι
- έλεγχος της πίεσης του αέρα και του παραγόμενου ήχου
- υποκίνηση για συνεχείς προσπάθειες διαφραγματικής αναπνοής
- αντήχηση ήχου στα φυσικά ηχεία του σώματος χωρίς πίεση, ένρινο ή ψεύτικο ήχο
- προβολή ήχου, μάσκα προσώπου, σχηματισμός στόματος και εκφράσεις προσώπου (π.χ. σήκωμα φρυδιών)
- απόκτηση ομοιογενούς, στρογγυλού, ευέλικτου και ελαστικού χρωδιακού ήχου
- κανόνες φροντίδας της υγείας της φωνής
Ενδεικτικά: τραγούδι χωρίς ίχνος πόνου, αποφυγή χώρων καπνιστών, χαμηλή ένταση ομιλίας και αφωνία - εφόσον χρειάζεται, ενυδάτωση, ελαφριά γεύματα πριν το τραγούδι, σωστό ζέσταμα φωνής

- αναγνώριση του είδους της φωνής του κάθε μαθητή: σοπράνο, άλτο, τενόρος, μπάσος
- τραγούδι στη βασική έκταση που διαθέτει ο κάθε μαθητής
- ικανοποιητικός ήχος στις χαμηλές και τις ψηλές νότες της έκτασης της φωνής του κάθε μαθητή
- συνεχείς προσπάθειες για κεφαλική φωνή και τοποθέτηση της φωνής στο πάνω-πίσω μέρος του κρανίου με σπρώξιμο προς τα εμπρός
- επαρκές ζέσταμα φωνής
- αίσθηση του σταθερού παλμού, μέτρο (τονισμένα και ασθενή μέρη του μέτρου)
- ποικιλία ρυθμών και μέτρων, μετρικές μετατροπές

- αίσθηση του τονικού κέντρου
- ορθές εναλλαγές στο τονικό ύψος
Ενδεικτικά: χαμόγελο στην έκφραση του προσώπου για διόρθωση των ξεκούρδιστων προς τα κάτω («χαμηλές») νοτών
- απόδοση ποικίλων διαστημάτων: διατονικά, χρωματικά, μικροδιαστήματα (με μίμηση)

[https://www.youtube.com/watch?v=x
aayaAVJcOE&index=1&list=PL3prVLKtE
DPpYe-9pIJnxSXjTuyuliW7i](https://www.youtube.com/watch?v=x
aayaAVJcOE&index=1&list=PL3prVLKtE
DPpYe-9pIJnxSXjTuyuliW7i)

Χρ.

ΠΟΡΕΙΑ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ
ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ

ΔΕΙΚΤΕΣ
ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

τραγουδώ

Μελωδική Ακρίβεια

Αίσθηση του τονικού
Κέντρου

Ορθές εναλλαγές στο
τονικό ύψος

δημιουργώ

Να εκτελούν δικές τους
συνθέσεις καθώς και άλλων
δημιουργών με το αυτί.

Άτυπες διαδικασίες μάθησης:
μίμηση, δοκιμή με το αυτί,
διόρθωση λάθους,
επανεκτέλεση

ακούω

Να σχολιάζουν κριτικά και
να συγκρίνουν εκτελέσεις
της μουσικής και των
συνθέσεων των ιδίων και
των συμμαθητών τους

Δημιουργία εργαλείων
με κριτήρια αξιολόγησης –
μουσικού σχολιασμού
όπως μια ρούμπρικα

Χρ.

ΠΟΡΕΙΑ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ
ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ

ΔΕΙΚΤΕΣ
ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

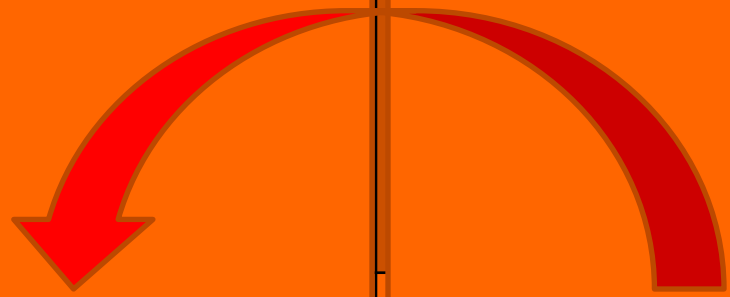
τραγουδώ

δημιουργώ

ακούω

Τελικός
στόχος

Προϋποθέσεις

Χρ.

ΠΟΡΕΙΑ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

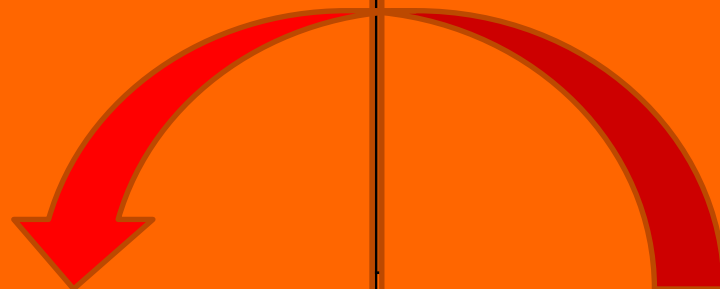
ΔΕΙΚΤΕΣ
ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ

ΔΕΙΚΤΕΣ
ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

τραγουδώ

δημιουργώ

ακούω

ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΟ
(αφορά τον
μαθητή)

ΔΙΔΑΚΤΕΟ
(αφορά τον
καθηγητή)

ΑΚΟΥΩ - ΠΑΙΖΩ - ΤΡΑΓΟΥΔΩ

Διαρρύθμιση Τάξης: Μουσικός Κύκλος

- **Μελωδία:** Ο εκπαιδευτικός τραγουδά, φράση-φράση, την α' στροφή του τραγουδιού «Μια φορά θυμάμαι» και οι μαθητές τον μιμούνται (κατά προτίμηση a capella). Δίνεται έμφαση στη μουσικότητα της ερμηνείας του τραγουδιού, σύμφωνα με το στιλ του (δηλ. χαμηλή ένταση, φραζαρίσματα, έκφραση).

Οι στίχοι του τραγουδιού προβάλλονται στον βιντεοπαραβολέα.

- **Ρυθμός:** Body Percussion - καθώς οι μαθητές ερμηνεύουν το τραγούδι, ο εκπαιδευτικός ξεκινά να συνοδεύει το τραγούδι με ρυθμούς στο σώμα του και οι μαθητές τον μιμούνται.

Οδηγός Εκπαιδευτικού:

- **Αρμονία:** Καθώς ακούγεται η ρυθμική συνοδεία και το τραγούδι, ο εκπαιδευτικός πλησιάζει κάποια παιδιά και με φωνητικό σολφέζ ερμηνεύει την αρμονική συνοδεία της α' στροφής του τραγουδιού (βλ. Ενορχήστρωση, Γκλόκ.1). Οι μαθητές την εκτελούν σε ιδιόφωνα καθορισμένου ύψους. Τούς δίνεται ο οδηγός σε καρτέλα (βλ. Οδηγό Αρμονίας).

Διαφοροποίηση διδασκαλίας: μονόφωνη ή δίφωνη αρμονική συνοδεία ανάλογα με το επίπεδο ετοιμότητας των μαθητών (καρτέλα 1 ή/και καρτέλα 2 - μέρος Γκλόκ. 1 ή/και 2)

Τραγούδι: 3. Να ερμηνεύουν τραγούδια:

- (α) αναλαμβάνοντας ποικίλους ρόλους -ως τραγουδιστές, ως μέλη φωνητικού συνόλου και ως χορωδοί- και έχοντας επίγνωση του εκάστοτε ρόλου που αναλαμβάνουν
- (β) με το αυτί και από παρτιτούρα, συμπεριλαμβανομένης και της εκ πρώτης όψεως ανάγνωσης τραγουδιών που έχουν μικρό βαθμό δυσκολίας
- (γ) ακολουθώντας τις οδηγίες του μαέστρου
- (δ) και να τα αποδίδουν a capella και με συνοδεία

Ακρόαση: 1. Να αναπτύξουν την ακουστική τους σκέψη, ως μια γνωστική διαδικασία πρόσληψης, κατανόησης, ανταπόκρισης και απομνημόνευσης της μουσικής - κατά την παραγωγή του ήχου, την παύση του, καθώς και στην παντελή απουσία του.

Εκτέλεση: 1. Να εκτελούν έργα ποικίλου ρεπερτορίου, ειδών και στιλ, επιδεικνύοντας δεξιότητες και γνώσεις:

- μουσικού γραμματισμού,
- τεχνικής επάρκειας, και
- ερμηνευτικής άποψης.

- Ανάληψη ποικίλων ρόλων:
 - Μέλη φωνητικού συνόλου
- Απόκτηση ορθού τόνου από τον μαέστρο και άλλους τρόπους
- Μίμηση φράσεων

- μίμηση μουσικών σχημάτων
- Εκτέλεση: εκτέλεση με το αυτί, εκτέλεση από μνήμης

Τεχνικές δεξιότητες σε ιδιόφωνο καθορισμένου τονικού ύψους

- Κατάλληλη στάση σώματος, ορθό κράτημα επικρουστήρων
- Εκτέλεση προς την ίδια κατεύθυνση και την αντίθετη

**Γιατί να αλλάξουμε τον
τρόπο του
μαθήματός μας
βάζοντας και τους ΔΕΕ;**

Δημιουργικότητα

**Καινοτομία
(πρωτοποριακό και
μοναδικό μάθημα)**

Ποιότητα

**Ενεργοποίηση
πολλαπλών
νοημοσυνών
(συναισθηματική,
κοινωνική κλπ.)**

**Γιατί να αλλάξουμε τον
τρόπο
του μαθήματός μας;**

**Ανεξάρτητοι,
αυτονομία**

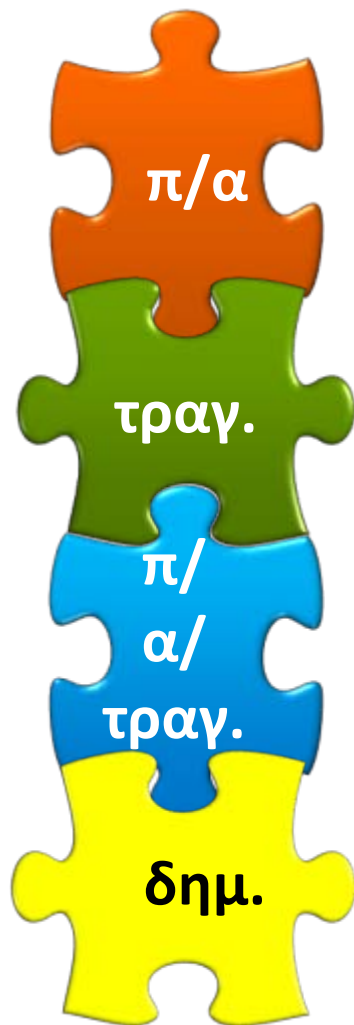
Ανάπτυξη δεξιοτήτων
(ακουστικές δεξιότητες- να ακούνε, εναρμονίζουν, αυτοσχεδιάζουν, δημιουργούν .
Γλώσσα)

**Ικανοποίηση,
Χαρά της μάθησης,
ισχυρά κίνητρα
Θετικότητα**

**Αίσθηση του ανήκειν.
Ενεργή εμπλοκή
όλων των μαθητών**

Κοινωνικοποίηση
(διαμαθητική επικοινωνία,
ενδοπροσωπική κλπ.)

- <https://www.youtube.com/watch?v=kzRIG--tQ0Q&index=2&list=PL3prVLKtEDPpYe-9pIJnxSXjTuyuliW7i>

Ρυθμός: Body Percussion

ο εκπαιδευτικός ξεκινά να συνοδεύει το τραγούδι με ρυθμούς στο σώμα του και οι μαθητές τον μιμούνται.

Οδηγός Εκπαιδευτικού:

Πόδια Δ/Α

Παλαμάκια

Καθώς ακούγεται η ρυθμική συνοδεία, ο εκπαιδευτικός λέει φράση φράση το τραγούδι και οι μαθητές τις επαναλαμβάνουν.

- Αρμονία:* Καθώς ακούγεται η ρυθμική συνοδεία και το τραγούδι, ο εκπαιδευτικός πλησιάζει κάποια παιδιά και με φωνητικό σολφέζ ερμηνεύει την αρμονική συνοδεία της α' στροφής του τραγουδιού (βλ. Ενορχήστρωση, Γκλοκ.1). Οι μαθητές την εκτελούν σε ιδιόφωνα καθορισμένου ύψους. Τούς δίνεται ο οδηγός σε καρτέλα (βλ. Οδηγό Αρμονίας).

Δύσκολο

Εύκολο

Σύνθετο

Απλό

ΒΙΩΜΑΤΙΚΑ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ

4

4^η ΟΜΑΔΑ
Α' ΤΑΞΗ
ΛΥΚΕΙΟΥ

1

1^η ΟΜΑΔΑ
Α' ΤΑΞΗ
ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

3

3^η ΟΜΑΔΑ
Γ' ΤΑΞΗ
ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

2

2^η ΟΜΑΔΑ
Β' ΤΑΞΗ
ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- Πόσο διαφέρει από τα μαθήματά σας;
- Πώς νιώσατε;
- Τι κέρδισαν οι μαθητές μουσικά;
- Ποιες άλλες δεξιότητες, στάσεις, συμπεριφορές ή γνώσεις απόκτησαν οι μαθητές σας με αυτή την δραστηριότητα;
- Ποιος είναι ο πρωταγωνιστής μ' αυτό τον τρόπο προσέγγισης; Ο εκπαιδευτικός ή ο μαθητής;

επαγγελματισμός
&
χαρά της μάθησης

Μουσικά πιο μπροστά, μουσικά πιο ψηλά:

*ζωντάνια, χαρά και επαγγελματισμός για απολαυστικές
μουσικές εμπειρίες και υψηλότερα μαθησιακά αποτελέσματα*

ΒΑΣΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

- Πώς νιώθουμε για τα μαθήματά μας; (αξίες, μουσικές προσδοκίες)
- Χρειαζόμαστε ανανέωση; Προκύπτει η ανάγκη να επεκτείνουμε ή να αναθεωρήσουμε τις διδακτικές μας πρακτικές;
- Τι καινούργιο μπορούμε να **ενσωματώσουμε** στο μάθημά μας;
- Άθελά μας κάποτε, προωθούμε τον «μουσικό αποκλεισμό»;
- Πώς μπορούμε να βοηθήσουμε τους μαθητές μας να «ζήσουν μουσικά»;
- Ποιες μουσικές εμπειρίες έχουν νόημα για τη μαθητική αλλά και για την ενήλικη ζωή;
- Υπάρχει **η χαρά της μάθησης** στο μάθημά μας;

ΟΧΙ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗΣ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ

ΠΥΡΑΜΙΔΑ ΤΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ

Ποσοστά
συγκράτησης
πληροφοριών
στη
μακροπρόθεσμη
μνήμη

Οι μεγάλοι ηγέτες οδηγούν τους ανθρώπους
να κάνουν κάτι που αξίζει τον κόπο

Εμπνευστής της μάθησης
Μαθητοκεντρική μάθηση

**ΤΥΠΙΚΕΣ
ΜΟΡΦΕΣ
ΜΑΘΗΣΗΣ**

**ΑΝΕΠΙΣΗΜΕΣ
ΜΟΡΦΕΣ
ΜΑΘΗΣΗΣ**

Υπάρχει πόλωση;

Αν ναι, υπάρχουν περιθώρια γεφύρωσης;

ΤΥΠΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΜΑΘΗΣΗ

Θεσμοθετημένη μουσική εκπαίδευση που εμφανίζεται σε σχολικά περιβάλλοντα, έχει ΑΠ, κυριαρχεί **ο εκπαιδευτικός**, περιλαμβάνει αξιολόγηση, κλπ.

ΑΝΕΠΙΣΗΜΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΜΑΘΗΣΗ

Κυρίως, οι εκτός σχολείου, πρακτικές μουσικής μάθησης οι οποίες είναι αυθόρμητες, ασυνείδητες, τυχαίες, χωρίς καθορισμένους στόχους, χωρίς καθοδήγηση. Πρωταγωνιστής είναι **ο μαθητής**. Εμπεριέχουν ακουστικές προσεγγίσεις μάθησης με το αυτί.

ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΤΗΤΑ

- Μίμηση-παρατήρηση-συνεργασία
- Διαδικασίες άμεσης μετάδοσης (οπτικά ακουστικά, κιναισθητικά ερεθίσματα)
- Τεχνικές διευκόλυνσης απομνημόνευσης μουσικού υλικού
- **Σύνδεση με θεωρητικά στοιχεία ΜΟΝΟ αν πηγάζουν από τη μουσική πράξη και είναι λειτουργικά συνδεδεμένα με αυτή**
- Αυτοσχεδιασμός, σύνθεση, εκτέλεση χωρίς χρήση σημειογραφίας
- Αντικατάσταση της σημειογραφίας με διάφορες γραφικές παρτιτούρες κλπ. (μετά συμβατική)

- <https://www.youtube.com/watch?v=8udTA23J7R4&list=PL3prVLKtEDPpYe-9pIJnxSXjTuyuliW7i&index=4>

Σχηματισμός ομάδων φίλων και συνεργατική μάθηση μεταξύ των μελών

ΔΙΑΠΛΟΚΗ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

ακούω

παίζω -
τραγουδώ

δημιουργώ

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Εκτέλεση τραγουδιού ΜΟ/
ενορχήστρωση (παρτιτούρα)

Διδασκαλία νέας έννοιας
Ασκήσεις Εμπέδωσης

Διδασκαλία τραγουδιού

Δημιουργική Εργασία

Αφόρμηση

Α
Ξ
Ι
Ο
Λ
Ο
Γ
Η
Σ
Η

Πειραματισμό
(πρώιμη
κατάσταση
σύνθεσης)

- <https://www.youtube.com/watch?v=xx8oSs3DNHs&index=3&list=PL3prVLKtEDPpYe-9pIJnxSXjTuyuliW7i>

Οι μαθητές πρωτίστως να κάνουν μουσική

- Να τραγουδούν
- Να παίζουν μουσικά όργανα
- Να χορεύουν
- Να δημιουργούν

Πριν λάβουν οποιεσδήποτε γνώσεις

Έμφαση στο να βιώσουν και μετά
να κατανοήσουν τις έννοιες.

Αποφυγή μετάδοσης πληροφοριών

Ένα 40λεπτο δρομολόγιο

Λίγη θεωρία

10 λεπτά οπτικά/ γραπτά

30 λεπτά ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ

Οι μαθητές να είναι δημιουργικοί συμμετέχοντας

Η μουσική πράξη

**ακούω
παίζω-τραγουδώ
δημιουργώ**

ενσωματωμένες

Ποιότητα

**ΔΕΙΚΤΕΣ
ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ
&
ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ**

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ

